

5. ZORG VOOR HET MILIEU

5.1. RSDB EN HET MILIEU

RSDB hecht waarde aan het milieu en de daarmee samenhangende aspecten en heeft daarom een professionele stafafdeling Milieu. RSDB is niet verplicht tot een publieke milieoverslaglegging, maar voelt daartoe als grote speler in Nederland en Europa wel een morele verplichting. Laten zien wat je doet, waar je staat en waar je naar toe wil, dat is de gedachte.

RSDB heeft in Nederland vijf rotatiedrukkerijen (diepdruk- en offsetbedrijven) en twee vellenoffsetbedrijven. Daarbuiten bevindt zich één rotatiedrukkerij, in Hongarije, waarin de onderneming een 85 procent deelname heeft. De activiteiten van RSDB zijn ondergebracht in twee business lines: Print Productions en Marketing Communications. Het zwaartepunt van de milieuzorg binnen RSDB ligt op Print Productions, omdat deze business line de drukkerijbedrijven omvat en daarmee de bedrijven waar milieuaspecten in het bijzonder spelen.

PRINT PRODUCTIONS

In een rotatiebedrijf loopt het te bedrukken papier vanaf een papierrol de rotatiepers in. Bij passage van cilinders die zijn voorzien van drukvormen wordt de papierbaan met inkt bedrukt. De rotatiebedrijven bedienen de nationale en internationale markt van postordercatalogi, retaildrukwerk, directories, sponsored magazines en tijdschriften. Grofweg eenderde van het drukwerk is bestemd voor het buitenland, onder meer Engeland, Verenigde Staten, België, Zweden, Duitsland, Denemarken en Frankrijk. Vellenoffsetbedrijven, waar op de drukpers vel na vel van inkt wordt voorzien, werken voor de veelal regionale en landelijke zakelijke markt.

Voorafgaand aan het drukken vinden prepressactiviteiten plaats: tekst- en beeldopmaak en drukvormvervaardiging. Na het drukken is er de nabewerking: afwerken van drukwerk door middel van snijden, vouwen, lijmen en dergelijke en expeditie.

Papier, inkt, energie en water vormen de bulk van de grondstof van alle drukkerijbedrijven. Daarnaast kopen de offsetbedrijven aluminiumplaten in voor de vervaardiging van drukvormen. In de productie worden voorts diverse processtoffen (zoals diverse chemicaliën en reinigingsmiddelen) en hulpstoffen (zoals hecht- en plakmiddelen en verpakkingsmaterialen) ingezet.

2005 en VERDER

RSDB heeft het als groep in 2005 op de meeste milieuaspecten beter gedaan dan in 2004. Deze verbetering geldt de emissie van vluchtige stoffen, 'afval' (waaronder gevaarlijk afval), waterverbruik en het gebruik van processtoffen per ton product. Aandachtspunten blijven het energieverbruik (in 2005 per ton product licht gestegen) en het sterk toegenomen gebruik van verpakkingsmateriaal op verzoek van de klant.

RSDB let scherp op nieuwe processen en technieken die ook een verdere verbetering van de milieuprestaties mogelijk maken. Zo is in de afgelopen jaren een volledige digitalisering (computer-to-platetechniek) in het prepressproces doorgevoerd (er worden geen films meer gebruikt). Een ander voorbeeld vormt de invoering van het volautomatische doseringssysteem GMI. Dit systeem zorgt voor een continue fotografische bewaking van de bedrukking op de papierbaan, met een voortdurende terugkoppeling naar de inkt-dosering. GMI heeft vele voordelen: het drukwerk is sneller op kleur waardoor minder papierinschiet, een optimale dosering waardoor lager gebruik van inkt en vochtwatertoevoegingen en minder afval door eerder drukgereed en een betere kwaliteitsbewaking.

Los van eventuele nieuwe technische mogelijkheden komt het voor tal van milieuaspecten aan op een continue inspanning om de procesbeheersing te perfectioneren. In het verleden werd vrij exclusief op 'milieu' gestuurd, maar nu is de aandacht vooral procesgericht. Het mes snijdt dan doorgaans aan veel kanten tegelijk, ook op milieugebied. Zo levert een perfect beheerst, efficiënt drukproces een enorme kostenbesparing op, terwijl het verminderde papierverbruik, een kleiner aantal storingen aan de pers en een lager energieverbruik ook pure milieuwinst is.

5.2. MILIEUBELEID, INSTRUMENTEN EN MAATREGELEN

5.2.1. MILIEUBELEID

Milieubeleidsverklaring

RSDB heeft haar milieubeleid verwoord in de RSDB Milieubeleidsverklaring (zie pag. 71). De bedrijven van RSDB onderschrijven deze als ware het hun eigen milieubeleidsverklaring. In de milieubeleidsverklaring wordt de zorg voor veiligheid, gezondheid en welzijn bestempeld tot integraal onderdeel van het ondernemingsbeleid. Het milieubeleid richt zich op het voorkomen van verontreiniging en hinder voor de omgeving. Deze zorg houdt ook in dat effectief gebruik wordt gemaakt van grondstoffen en energie. RSDB beschouwt een milieuzorgsysteem dat moet voldoen aan daarvoor geldende nationale en internationale eisen, als belangrijk middel om uitvoering aan haar milieubeleid te geven.

RSDB verplicht zich tot een continue inspanning om de milieuprestaties te verbeteren. De zogenaamde Ecobalans is een hulpmiddel om die prestaties in kaart te brengen. RSDB wil waar mogelijk meer doen dan wat wettelijk verplicht is. Uiteraard voor zover de vrijwillige maatregelen een gezonde relatie hebben tot het te behalen nut en passen binnen de rendementsdoelstellingen. Prioriteit hebben die maatregelen die een meervoudig effect sorteren: dus behalve op milieugebied ook op terreinen als veiligheid, gezondheid, welzijn, kwaliteit en efficiency.

Streven naar verbetering betekent ook dat RSDB zich actief inzet bij het zoeken naar minder milieubelastende bedrijfsprocessen. Ze ondersteunt en stimuleert daarnaast ontwikkelingen bij de papierindustrie, een belangrijke toeleverancier. Dit om ervoor te zorgen dat het ingekochte papier een zo gunstig mogelijk milieuverleden heeft. Duurzame houtwinning en de registratie van de herkomst van het vezelmateriaal zijn belangrijke aspecten bij de keuze van toeleveranciers van papier. Aan de zijde van haar eigen afzet wil RSDB nadelige bijeffecten van producten, verpakkingen en diensten tot het uiterste beperken of uitsluiten.

RSDB geeft alle werknemers de vereiste voorlichting en moedigt deelname aan relevante opleidingen aan. Ze informeert interne en externe betrokkenen en belangstellenden over de mate van milieubelasting en ontwikkelingen daarin.

Milieubeleidsovereenkomst

De overheid heeft het milieubeleid in Nederland vormgegeven in het Nationaal Milieubeleidsplan

(NMP1 t/m NMP 4). In deze plannen verschenen de algemene doelstellingen om de verontreiniging van het milieu terug te dringen. De overheid heeft voor het uitvoeren van het beleid een vertaling naar groepen van bedrijven het zogenaamde doelgroepenbeleid gemaakt. Daarbij worden de algemene doelstellingen uit de plannen omgezet in concrete doelstellingen en maatregelen. Een aantal doelgroepen heeft een Milieubeleidsovereenkomst ofwel convenant met de overheid afgesloten. Zo ook het Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen (KVGO), waarvan RSDB lid is. RSDB heeft een bijdrage geleverd aan het opstellen van dit convenant voor de grafische bedrijfstak en participeert actief in de verdere begeleiding ervan. De huidige Milieubeleidsovereenkomst loopt van 1993 tot en met 2010. Om een indruk te geven van de reikwijdte van de afspraken in het convenant: ze betreffen onder meer het gebruik van bepaalde schoonmaakmiddelen en andere vluchtige hulpstoffen, het reduceren van het volumepercentage vluchtige organische stoffen (voor heatset-offset is dit isopropylalcohol / IPA), maatregelen op het gebied van gevaarlijk- en bedrijfsafval, voorschriften voor opslag gevaarlijke stoffen en maatregelen om het risico van bodemverontreiniging te beperken. De eerste periode 1993-2000 is met positief resultaat afgerond: de drukkerijen hebben de doelstellingen gerealiseerd. De RSDB-bedrijven zijn inmiddels zeer ver gevorderd in de realisatie van de afspraken voor de periode 2000-2010 om ook deze tranche tot een succes te maken.

Ten aanzien van de emissie van vluchtige organische stoffen (VOS) heeft de overheid, vanwege internationale klimaatafspraken (Kyoto), van de branches een extra reductie gevraagd van 35 procent tot 2010. De toezegging van de grafische bedrijfstak om deze te verwezenlijken wordt door RSDB nog altijd als realistisch gezien. Voor wat betreft de vluchtige stof toluen bijvoorbeeld zijn de RSDB-bedrijven die met deze stof werken inmiddels al goed op streek. Om de VOS-reductiedoelstelling te halen zal het verliespercentage voor toluen beperkt moeten blijven tot 5 procent. De RSDB-drukkerijen hebben dit percentage al bereikt.

Convenant Verpakkingen III

Tot en met 2005 liep het Convenant Verpakkingen III. Daarin was overeengekomen dat de aangesloten bedrijven maatregelen namen ter reductie van de hoeveelheid verpakkingsafval dat gestort of verbrand wordt, met als concrete doelstelling een hoeveelheid afgedankte verpakkingen in 2005 van hoogstens 850

kiloton. Daarbij ging men ervan uit dat 70 procent van de totale hoeveelheid op de markt gebrachte papieren en kartonnen verpakkingen als materiaal kan worden hergebruikt. De betrokken bedrijven hebben in het kader van dit convenant bijgehouden hoeveel verpakkingsmaterialen er jaarlijks werden ingekocht en ingezet op de Nederlandse markt en hoeveel er als afval ter recycling werden afgevoerd. Voor kunststoffen werden ook de jaarlijks geëxporteerde hoeveelheden bijgehouden. Ten behoeve van de (nog verwachte) evaluatie van het resultaat in het 'peiljaar' 2005, heeft RSDB ook in 2005 gegevens aan de branchevereniging aangeleverd. Het Convenant Verpakkingen III wordt met ingang van 2006 vervangen door nieuwe regelgeving van het ministerie van VROM. Het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton stelt bedrijven verantwoordelijk voor de preventie, inzameling en recycling van al het verpakkingsafval van de producten die zij op de markt brengen.

Aan de preventiekant is steeds meer inspanning en creativiteit vereist. Algemeen geldt al dat vervolgstappen na de eerste reducties doorgaans een stuk lastiger zijn, maar hier spelen ook vragen uit de markt. Klanten stellen steeds meer eisen aan de verpakking van de eindproducten, vaak het sealen in plastic folie om bijvoorbeeld cd-roms, extra bijlagen of andere producten toe te voegen. Ook eisen van TPG Post en alternatieve aanbieders gaan meespelen: zij verlangen adressering, sortering, bundeling en dus verpakking van producten op looproute. Dit neemt niet weg dat RSDB-bedrijven op verpakkingengebied 'tegen de stroom in' maatregelen nemen, bijvoorbeeld door materiaalkeuze, om het negatieve milieueffect van deze ontwikkelingen zo veel mogelijk tegen te gaan.

INTERNATIONAAL MILIEUBELEID

Internationale milieuafspraken, vooral die op Europees niveau, hebben steeds meer invloed op het op het Nederlandse milieubeleid. De Europese regelgeving is in de afgelopen jaren met name gericht geweest op vermindering van verzuring en terugdringen van de luchtverontreiniging (zoals CO₂ en fijn stof), duurzaam ondernemen en gevaarlijke (afval)stoffenbeleid.

Een voorbeeld vormt de IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control-richtlijn). Deze richtlijn uit 1996 is inmiddels in de nationale Wet milieubeheer (Wm) verwerkt en het bevoegd gezag heeft de taak deze regelingen te integreren in de bestaande Wm-

vergunningen. In de praktijk komt het er voor bedrijven op neer dat bestaande installaties vóór 30 oktober 2007 aan de 'best beschikbare techniek' moeten voldoen. Een ander voorbeeld vormt de nieuwe wetgeving op het gebied van opslag van gevaarlijke stoffen (PGS 15) die op bestaande drukkerijen van toepassing wordt bij gewijzigde bedrijfsvoering of verbouwingen.

5.2.2. RELATIE MET OVERHEDEN

Wetten en vergunningen

Via wetten en de daarmee samenhangende vergunningen hebben RSDB-bedrijven zeer direct met de overheid te maken.

Elk bedrijf moet beschikken over een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer, waarvoor de plaatselijke gemeente het bevoegd gezag is. De Wet milieubeheer regelt niet alleen alle voorschriften voor het bedrijf in relatie tot zijn directe omgeving, maar bijvoorbeeld ook de lozing van afvalwater op het riool. Jaarlijks worden alle vergunningseisen gecontroleerd door middel van interne inspectierondes en een algemene controle. De vergunning schrijft zaken voor als geluidsmetingen, het bepalen van de emissie van een aantal stoffen naar de lucht en bemonstering van spoelwater dat uit het prepressproces op het riool wordt geloosd. Bij een aantal bedrijven speelt ook een meetverplichting waarmee de bodemkwaliteit rond opslagtanks in de gaten wordt gehouden. Sommige RSDB-bedrijven beschikken over een vergunning in het kader van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (WVO). Zij zuiveren hun afvalwater in een eigen zuiveringsinstallatie, waarna ze het behandelde water in het riool brengen. Voor zover er grondwater wordt opgepompt, is die onttrekking in een provinciale vergunning geregeld.

Calamiteitenafhandeling

Wanneer uit controles zou blijken dat toegestane concentraties worden overschreden, of in het geval van andere bijzondere situaties, ondernemen de bedrijven onmiddellijk actie om de oorzaak tegen te gaan. In alle gevallen stellen zij ook de vergunningverlener van de gebeurtenissen en daaropvolgende verbeteracties op de hoogte.

Voor het geval zich ernstige calamiteiten voordoen, hebben de bedrijven bedrijfsnoodplannen klaarliggen. Het personeel is hierop geïnstrueerd en intern zijn bedrijfshulpverleners opgeleid.

5.2.3. INSTRUMENTARIUM EN ORGANISATIE

Vanuit de stafafdeling Milieu van RSDB worden bepaalde milieuontwikkelingen geïnitieerd en gefaciliteerd. Zo worden op dit niveau de RSDB-brede ambities geformuleerd en worden grote contracten voor onder meer afvalverwijdering gesloten ten behoeve van de aangesloten bedrijven. De RSDB-bedrijven kunnen als 'verwante' bedrijven binnen één drukkerijgroep ook in alle openheid hun gekozen oplossingen en milieuprestaties vergelijken (benchmarken) en daarmee hun performance verbeteren. Naar buiten toe behartigt RSDB haar eigen belangen en, meer algemeen, die van de grafische industrie. Door deel te nemen aan diverse nationale en internationale overleggen kan ze vroegtijdig inhaken op veranderende wet- en regelgeving.

Ecobalans

De Ecobalans, vanuit RSDB voor alle bedrijven in de groep ingevoerd in 1994, is een massabalans die alle in- en uitgaande materiaalstromen, plus energie en water, in beeld brengt. De coördinatie en validatie van de door RSDB aangeleverde gegevens gebeurt door het Instituut voor Toegepaste Milieu-Economie (TME) dat gespecialiseerd is in de economie en het management van milieu en natuurlijke hulpbronnen. De Ecobalans presenteert de stromen voor de afzonderlijke RSDB-bedrijven en voor RSDB als geheel. Het is niet alleen een registratiemiddel. Als de prestaties zo goed in getallen 'gevangen' zijn, is het ook mogelijk precieze doelen te stellen met actieplannen waarvan ook de effecten goed meetbaar zullen zijn. Omdat de Ecobalans de gehele stoffenhuishouding van de bedrijven laat zien, kunnen deze niet alleen op emissies sturen, maar ook op een efficiënt gebruik van stoffen in het productieproces. De gegevens voor de Ecobalans worden voortdurend

verzameld, zodat ook heel frequent een actueel beeld van de prestaties kan worden gegenereerd, mocht dat nodig zijn om bij bepaalde ontwikkelingen de vinger aan de pols te houden.

Met deze complete massabalans hebben de RSDB-bedrijven hun milieuaspecten in beeld op een wijze die verder gaat dan wat vanuit een milieuzorgsysteem wordt voorgeschreven.

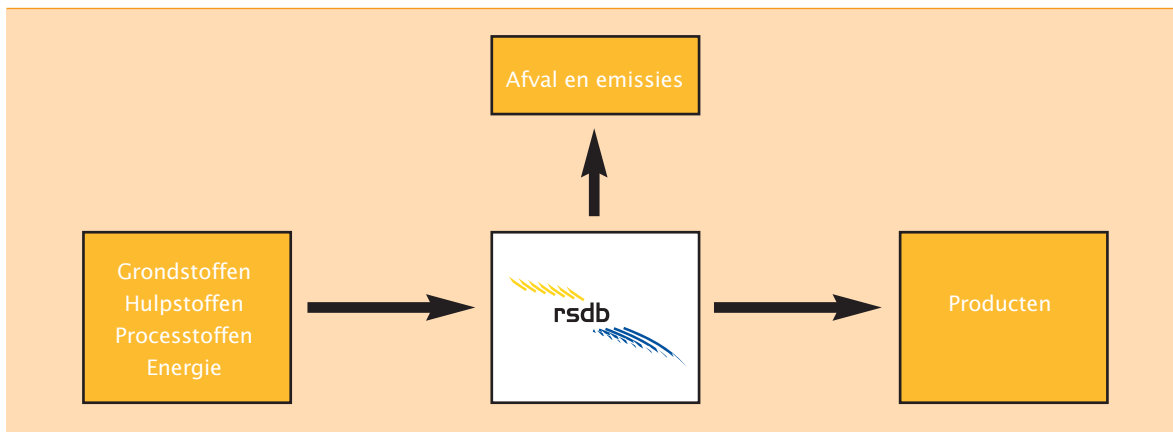
Het basisprincipe van de Ecobalans wordt in het schema op deze pagina weergegeven.

Milieuzorgsystemen

RSDB beschouwt de milieuzorgsystemen bij haar bedrijven als belangrijk middel om uitvoering aan haar milieubeleid te geven. Zo'n milieuzorgsysteem ('milieumanagementsysteem' in vernieuwde NEN ISO 14001: 2004) is een samenhangend geheel van beleidsmatige, organisatorische en administratieve maatregelen waarmee bedrijven de milieuzorg structuur en inhoud geven. Juist met zo'n milieuzorgsysteem gebeurt het systematisch volgens goed beschreven, vaste procedures. Bovendien vraagt het systeem dat bedrijven zich continu verbeteren. Dat gebeurt via een cyclus van doelstellingen, acties, evaluaties en daaruit voortvloeiende nieuwe doelstellingen.

Het milieuzorgsysteem richt zich op alle activiteiten in het bedrijf die een link met milieu hebben. Het legt onder meer werkprocedures vast gericht op milieubewuste inkoop, selectie van leveranciers en verwerkers in de keten, werken met minimale voorraden, de wijze van opslag en etikettering van processtoffen, 'good housekeeping' - juist gebruik van stoffen - en netheid op de werkplek, dat wil zeggen: rommel opruimen en scheiden van afval volgens procedures. Andere elementen van het milieuzorgsysteem

SCHEMA VAN DE ECOBALANS

betreffen het bevorderen van betrokkenheid van werknemers, milieuoopleidingen en in- en externe communicatie over 'milieu'.

Omdat de milieuzorg zich uitstrekt tot wat er in de keten bij leveranciers - waaronder afvalverwerkers - gebeurt, kunnen de bedrijven de resultaten raadplegen van een uitgebreide leveranciersbeoordeling die is geïmplementeerd. Deze gegevens zijn opgenomen in een leveranciersdatabase die op de interne RSDB-milieusite te vinden is. Deze site is vanuit de intranetten van de afzonderlijke bedrijven te raadplegen en bevat - naast leveranciersgegevens - ook andere milieurelevante informatie (bijvoorbeeld over inkten en papier), vergunningen, de Ecobalans, alle certificaten en alle milieujaarverslagen. RSDB-bedrijven stellen milieuzorgsystemen op conform de internationale milieunorm NEN-EN-ISO 14001: 2004 en laten deze door een gecertificeerd extern bureau beoordelen. Eenmaal gecertificeerd wordt het zorgsysteem met regelmaat opnieuw geaudit om vast te stellen of het nog steeds het certificaat verdient. Mede met het oog op de terugkerende externe audits, zijn binnen de bedrijven ook eigen auditteams actief, met een auditprogramma waarmee alle milieugerelateerde procedures en werkdocumenten ten minste eens per drie jaar worden gecontroleerd.

Periodiek worden management en ondernemingsraad geïnformeerd over milieuzaken, waarbij de bevindingen in interne en externe audits een belangrijke plaats innemen. Behalve medewerkers die direct bij de productie betrokken zijn, draaien in de interne auditteams soms ook leidinggevend mee. In RSDB-bedrijven die ook een kwaliteitszorgsysteem operationeel hebben, worden de audits voor beide systemen gecombineerd. Kwaliteit en milieu zijn feitelijk ook twee zijden van één medaille: een perfecte procesbeheersing is de weg naar zowel uitstekende producten als naar milieuwinst.

Bedrijfsmilieuplannen en milieujaarplannen

Het milieubeleid krijgt bij de RSDB-bedrijven een concrete uitwerking op bedrijfsniveau in de zogenaamde bedrijfsmilieuplannen en milieujaarplannen. Leidend voor de bedrijfsmilieuplannen is de Milieubeleidsovereenkomst (zie pag. 57). De bedrijfsmilieuplannen, met maatregelen voor een periode van vier jaar, worden mede voor de overheid opgesteld en met haar besproken. In het plan geeft het bedrijf inzicht in haar bedrijfsprocessen en eventuele milieubelasting, in verwachte bedrijfsontwikkelingen en

milieueffecten, in de normen ten aanzien van milieubelasting waaraan ze moet voldoen en in de taak- en doelstellingen van haar milieubeleid.

Onder de bedrijfsmilieuplannen hangen de milieujaarplannen (soms als onderdeel van een gecombineerd KAM-jaarplan voor kwaliteit, arbo en milieu), met daarin de doel- en taakstellingen van het komende jaar en de concrete acties die bedrijven daarop willen ondernemen. De uitvoering van dit plan wordt gedurende het jaar bewaakt, in enkele rotatiedrukken via een digitaal systeem.

Milieucoördinator

De rotatiebedrijven beschikken elk over een eigen milieucoördinator. Deze coördinator heeft een belangrijke interne adviesrol, onder meer bij het opstellen en vastleggen van procedures. Hij/zij is ook belast met de naleving - en de controle op de naleving - van wet- en regelgeving op milieugebied en het in stand houden van het milieuzorgsysteem. Deze functionaris is onder meer de controlepost voor de beoordeling van inkomende stoffen op milieuveiligheid. Hij/zij beoordeelt ook leveranciers van producten en diensten op milieuaspecten. De coördinator besteedt daarnaast tijd aan het uitvoeren van controles en inspecties op de diverse afdelingen en het aansturen van de interne auditteams. Controles en inspecties richten zich op veiligheid, orde en netheid en op het uitvoeren van verbeteracties en de resultaten die deze opleveren. De coördinator bewaakt ook de voortgang van projecten uit het milieujaarplan.

Vanwege de bedrijfsomvang worden bij de twee vellenbedrijven van Roto Smeets Grafiservices de taken van milieucoördinator uitgevoerd door de bedrijfsleider.

Overkoepelend is er RSDB-breed eens per kwartaal een milieucoördinatorenoverleg. De deelnemers uit de diverse RSDB-drukkerijbedrijven bespreken hier ontwikkelingen, problemen en oplossingen op hun werkterrein en wisselen kennis en ervaring uit. Milieu wordt voorts bij iedereen binnen het bedrijf op de agenda gezet door onderwerpen te bespreken in het afdelingoverleg. De bedrijven hebben gezorgd voor digitale toegankelijkheid van alle relevante milieu-informatie voor alle medewerkers (zie onder 'Milieuzorgsystemen' op pag 59).

Klachtenafhandeling

Klachten vormen een graadmeter voor de relatie van de bedrijven met hun omgeving. Het zijn tevens waardevolle signalen waarmee de bedrijfsvoering kan worden verbeterd. De bedrijven maken werk van een

zorgvuldige afhandeling. Trefwoorden hierbij zijn: registratie, persoonlijke afhandeling, vervolgacties. Ze hebben de procedure, waarbij de milieuklachten op één punt binnenkomen of verzameld worden, schriftelijk vastgelegd. In de praktijk worden eventuele klachten die bij de gemeente binnenkomen, doorgaans direct met het bedrijf teruggekoppeld, zodat het bedrijf zelf zo snel mogelijk actie kan ondernemen.

Opleiding

Bedrijven leiden medewerkers op tot interne auditoren. Door interne keuringen van het milieuzorgsysteem zorgen deze ervoor dat het systeem met succes de periodieke externe keuring voor hercertificering kan doorstaan. Per bedrijf worden soms - afgestemd op de specifieke situatie - milieugerichte cursussen gevolgd. Dit zijn bijvoorbeeld trainingen om alle medewerkers gevoelig te maken voor milieuaspecten, met onder meer als doel dat zij gaan bijdragen aan het traceren van verbeterpunten. 'Milieu' is overigens steeds minder een toegevoegd aandachtspunt. Zo komt het onderwerp standaard aan de orde als onderdeel van de reguliere opleiding die bijvoorbeeld nieuwe drukkers bij een RSDB-bedrijf krijgen en is het verwerkt in standaardwerkmethodes.

5.2.4. DOELEN, MAATREGELEN EN VORDERINGEN IN 2005

RSDB-breed

Voor RSDB als geheel liet de aandacht voor diverse milieuaspecten zich in 2005 weer samenvatten in een streven naar een goede procesbeheersing. Behalve dat dit de productieperformance ten goede komt, werkt dit op verschillende manieren positief door naar de milieubelasting van het productieproces, bijvoorbeeld zaken als papierverlies, inktgebruik, of de uitstoot van vluchtige stoffen vanuit de vochtwater toevoegingen die moeten zorgen voor een goed samenspel van water en inkt op de drukplaten.

Al jaren is het RSDB-beleid dat alle drukkerijbedrijven over een gecertificeerd milieuzorgsysteem dienen te beschikken. Om de certificering te behouden moet regelmatig met succes een externe audit worden doorlopen. Externe audits en vergelijkbare interne audits waren daarom ook in 2005 een belangrijk onderwerp bij RSDB-bedrijven en zijn allemaal positief doorlopen.

Overig

Naast de RSDB-brede ambitie golden op bedrijfsniveau ook meer bedrijfsspecifieke doelen en maatregelen, beschreven in de milieujaarplannen van de bedrijven voor het verslagjaar.

Het gaat bijvoorbeeld om nader afvalwateronderzoek, zorg voor de bodemkwaliteit, ontruimingsoefeningen en aanvullende acties brandveiligheid, het updaten van het milieuhandboek, toetsing van de bedrijfs-situatie aan nieuwe wettelijke richtlijnen, digitaal procesmanagement, optimalisatie van het toeliebeheer en vermindering van specifieke afvalstromen.

5.3. MILIEUGEGEVENS RSDB

5.3.1. INPUT – OUTPUT

Het gaat bij de hier gepresenteerde milieuaspecten van de bedrijfsvoering om verbruik (energie en water), in het proces gebruikte stoffen, afvalstoffen (vaste afvalstoffen, afvalwater, emissies) en om eventuele hinder die het bedrijf voor de omgeving oplevert. Dit alles voor zover er een directe samenhang is met de activiteiten van bedrijven van RSDB. Uiteraard spelen er ook indirecte milieuaspecten mee. Bijvoorbeeld bij de productie van de stoffen die RSDB inkoop of bij de verwerking van afvalstromen vanuit de bedrijven. Wat er elders in de keten aan belasting optreedt, is geen onderdeel van de Ecobalans (zie pag. 63) en is niet opgenomen in de hierna gepresenteerde gegevens. Dit betekent overigens niet dat de zorg van RSDB pas begint na inkoop of ophoudt na afvalverwijdering. RSDB werkt ook actief aan andere delen van de keten door eisen te stellen aan haar leveranciers en afvalverwerkers.

Hierna worden allereerst gegevens gepresenteerd over de 'output' van RSDB in de vorm van afvalwater, emissies naar de lucht en afval, en over hinder en milieu-incidenten. Daarna volgen de gegevens over energiegebruik en het gebruik van water, en over andere stoffen aan 'inputzijde'.

De getallen zijn afkomstig uit de Ecobalans van RSDB, tot stand gekomen door nauwkeurige registratie van binnenkomende en uitgaande stromen. Daarbij moet aangetekend worden dat niet alle stromen zich eenvoudig laten wegen. Voor het vrijkomen van vluchtige stoffen uit bepaalde middelen bijvoorbeeld, moet worden uitgegaan van een bepaald verdampingspercentage uit de VOS-richtlijn, waar de percentages als 'standaardpercentages' bepaald zijn. In die gevallen wordt teruggegrepen op theoretische en empirische kennis, echter zo veel mogelijk met testen en met metingen op de werkvloer geverifieerd. De gegevens hebben betrekking op de in Nederland gevestigde RSDB-bedrijven. De prestaties van de rotatiedrukkerij in Hongarije (85 procent RSDB-deelname), een bedrijf dat sinds de nieuwbouw in 2002 volledig aan de Hongaarse milieunormen voldoet, zullen in de Ecobalans worden opgenomen zodra sprake is van een honderd procent RSDB-deelname.

Bij de presentatie gaan de gegevens over 2005 steeds vergezeld van die over voorgaande jaren. De grafieken tonen de jaarcijfers vanaf 2001. Gegevens

over verschillende jaren laten zich niet zonder meer vergelijken. Veranderingen in het productievolume en het aantal in de Ecobalans opgenomen bedrijven zijn immers van invloed op input en output. Daarom zijn de gegevens steeds teruggerekend naar hoeveelheden per ton product (kengetallen).

Bij een vergelijking met de kengetallen uit 2004 moet mogelijk nog rekening worden gehouden met het feit dat de kengetallen uit dat jaar werden berekend met uitsluitend de gegevens van de vijf rotatiebedrijven. Binnen de RSDB-groep was de positie van de vellenoffsetbedrijven namelijk al zeer onzeker geworden. De twee vellenoffsetbedrijven die RSDB telt na de strategische heroriëntatie zijn in de kengetallen van 2005 weer meegenomen. Voor de vergelijking van prestaties van de RSDB-groep in 2005 en 2004 worden deze, zoals gezegd, eerst weer teruggerekend naar prestaties per ton product. Toch wordt op een aantal plaatsen in de tekst ook een vergelijking gemaakt met herberekende kengetallen voor het jaar 2004, in dat geval gebaseerd op de gegevens van de rotatiebedrijven plus die van de twee vellenoffsetbedrijven. Doordat de productieprocessen van vellenoffset en rotatiedruk sterk in aard verschillen kunnen bepaalde kengetallen namelijk toch gevoelig zijn voor het al dan niet meenemen van een bepaald type bedrijf. Een vergelijkbare exercitie werd overigens uitgevoerd in het verslag over 2004, toen vanwege het feit dat de kengetallen (tijdelijk) op een beperkte uitsnede uit de RSDB-groep waren gebaseerd.

Voor de kengetallen geldt ten slotte ook dat het orderprofiel (aantal kleurwisselingen, papierformaten e.d.) van invloed kan zijn op de prestaties. In 2005 deed zich bij één van de bedrijven een relatief grote verschuiving voor naar opdrachten waarin veel dunner papier werd bedrukt. Per gewichtseenheid papier die door het proces gaat wordt dan een veel groter oppervlak bedrukt en zullen de milieuprestaties per ton product navenant veranderen. Naar aanleiding hiervan zal RSDB zich nog buigen over de vraag of prestaties in de toekomst zouden moeten worden gerelateerd aan het aantal m² bedrukt papier i.p.v. per ton product.

5.3.2. EMISSIES NAAR WATER

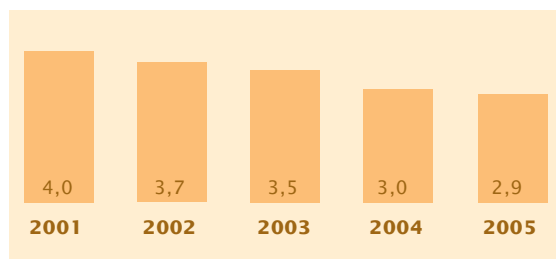
Het koelwater dat bij RSDB-bedrijven gebruikt wordt, komt niet met het productieproces in aanraking en blijft dan ook vrij van de in dit proces gebruikte stoffen. Ook hemelwater, dat van gebouwen en verharde terreinen het riool instroomt, is in principe relatief schoon, al is in 2005 bij één van de bedrijven

een nog nader te onderzoeken verontreiniging geconstateerd. Het meest van belang is het huishoudelijk en procesmatig verontreinigd afvalwater van de RSDB-bedrijven. De bedrijven beschikken over apparatuur waarmee ze de vergunningnormen voor de kwaliteit van dit afvalwater (in hoofdzaak normen voor zware metalen) ruimschoots kunnen halen. Eén bedrijf is in overleg met het waterschap over de lozingsnormen en met name het chloridegehalte van het afvalwater. Het 'zoutgehalte' is hier namelijk toegenomen door een lager waterverbruik en minder lozen van bedrijfsafvalwater, terwijl het zoutgebruik is toegenomen t.b.v. waterbehandeling. Dit betekent een toename van chloride in het afvalwater.

Los van eventuele bijzondere omstandigheden krijgt afvalwater in alle bedrijven aandacht. Zo wist één van de bedrijven in 2005 fors te besparen op de hoeveelheid spoelwater die wordt gebruikt om leidingwater geschikt te maken voor de productieprocessen en zo op de hoeveelheid procesafvalwater die vrijkomt.

5.3.3. EMISSIES NAAR LUCHT

Emissies VOS naar lucht (in kg/ton product) bij RSDB 2001-2005

Grofweg 18 procent van het totaalgewicht VOS (situatie 2005) wordt bepaald door isopropylalcohol (IPA). Voorts gaat het bij VOS onder meer om vluchtige stoffen uit andere vochtwatertoevoegingen en uit reinigingsmiddelen, en om toluene uit drukinkt; ongeveer 72 procent (2005) van het totaalgewicht VOS.

De trend over voorgaande jaren heeft zich in 2005 voortgezet doordat de VOS-emissie per ton product weer wat verder is afgenomen. Er is ook sprake van een afname (grofweg 5 procent) bij vergelijking met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1), waarin ook de gegevens (2004) zijn verwerkt van de twee vellenoffsetbedrijven die medebepalend zijn voor het kengetal 2005.

In de offsetbedrijven bepalen IPA en andere vochtwatertoevoegingen bijna 90 procent van de VOS-emissie. Geïmplementeerde maatregelen ter reductie van het IPA-verbruik in de offset leidden in de periode eind jaren negentig tot beginjaren 2000 tot grofweg een halvering van de emissie per ton product in de offset. Op een aantal persen wordt inmiddels alcoholvrij gedrukt. Waar dit niet mogelijk is - pers en producttype moeten zich hiervoor lenen - zijn de afgelopen jaren voortdurend ondergrenzen in de dosering opgezocht.

Ook in 2005 is in de offsetbedrijven van RSDB het gebruik van IPA verder teruggebracht, dit ondanks soms tegenwerkende externe factoren zoals het gebruik van meer houthoudend papier (een papiersoort inherent aan retail drukwerk) dat meer vochtwater opneemt. Voor het IPA-gebruik per ton product gold een afname van circa 13 procent. Bij vergelijking van het IPA-kengetal 2005 met dat van dezelfde groep bedrijven in 2004 is een afname van circa 13 procent te zien. Daarbij was tegelijkertijd wel sprake van een toename (8 procent) in de emissie vanuit andere vochtwatertoevoegingen. Netto is er bij deze twee ontwikkelingen echter sprake van emissiereductie. Zoveel blijkt als wordt nagegaan op welke emissies (kengetallen 2004) deze -13 procent en +8 procent betrekking hebben. In de bedrijven wordt per ton productie namelijk evenveel tot tweemaal zoveel IPA als andere toevoegingen gebruikt.

In 2005 nam gemiddeld bij de rotatiediepdrukkerijen de toluleenemissie per ton product met 2 procent af. In de bedrijven zijn inspanningen gepleegd zoals uitbreiding van de adsorptiecapaciteit van tolueneterugwininstallaties, aanpassing van inktrecepturen en verbetering van de luchthuishouding rond de persen, waardoor meer toluene voor recycling wordt 'afgevangen'. In één bedrijf leidde deze inspanningen, in combinatie met een gunstig orderprofiel, tot een aanzienlijke emissiereductie. In het andere diepdrukbedrijf nam de emissie juist toe, in hoofdzaak door een (in dit geval) ongunstig orderprofiel en inktaanpassingen.

De invloed van het orderprofiel laat zich aan de hand van deze twee bedrijven goed illustreren. Zo had in 2005 het orderprofiel voor het ene diepdrukbedrijf het positieve effect dat meer productie op de brede dan in de smalle persen werd gedraaid (bij de brede persen ligt het terugwinningspercentage voor toluene hoger). In het andere bedrijf werd veel dun papier bedrukt, wat neerkomt op een groter bedrukt

oppervlak (en zo: een hoger inktgebruik en toluveen-verlies) per gewichtseenheid papier.

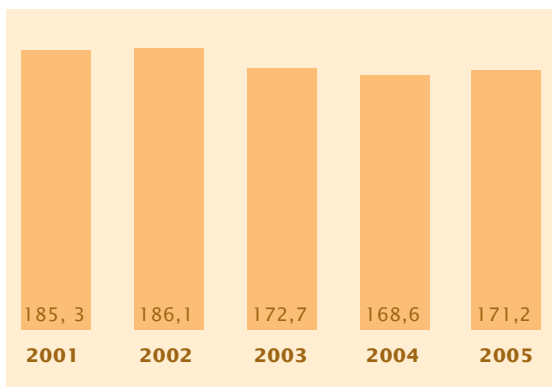
AANDACHT VOOR EMISSIE VANUIT HET PRODUCT

Als het drukwerk dat afkomstig is uit de diepdrukke-rijen eenmaal gereed is, kan dat product op zich ook nog voor een geringe VOS-emissie zorgen. Zo bevat dit drukwerk nog een geringe hoeveelheid resttolueen dat daar geleidelijk uit vrijkomt. Dit gebeurt allereerst in het bedrijf, waar het drukwerk klaarstaat voor transport, tijdens het vervoer of nog verderop in de keten. Binnen RSDB krijgt die emissie aandacht door met inktrecepturen het moment van vrijkomen zo te beïnvloeden dat zo veel mogelijk toluen al tijdens het productieproces loskomt en kan worden opgevangen, of door het drukwerk door een autoclaaf te voeren. Een autoclaaf is een afgesloten ruimte waar door middel van een sterke onderdruk voor gezorgd wordt dat het drukwerk geforceerd toluen afgeeft. Deze extra stap levert herbruikbaar toluen op en voorkomt dus dat dit toluen in de keten 'verdwijnt'. Het toluengehalte in het drukwerk voldoet zo ook aan de strenge eisen die een land als Denemarken op dit gebied stelt.

5.3.4. AFVALSTOFFEN

Afvalstoffen RSDB (in kg/ton product) 2001-2005

Recyclebare afvalstoffen

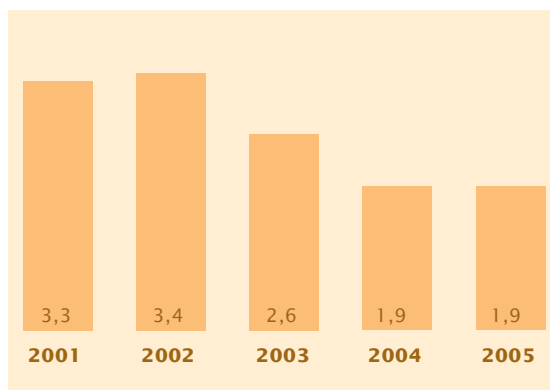

Recyclebare afvalstoffen bestaan grotendeels uit papier en karton.

De hoeveelheid recyclebaar afval per ton product lag in 2005 wat hoger dan in 2004. Dit is ook het geval (stijging met circa 2 procent) bij vergelijking met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1), waarin ook de gegevens (2004) zijn verwerkt van de twee vellenoffsetbedrijven die medebepalend zijn voor het kengetal 2005.

De lichte toename neemt niet weg dat bij enkele individuele bedrijven op dit terrein winst is geboekt door bijvoorbeeld introductie van een volautomatisch doseringsstelsel (GMI) en het invoeren van standaardwerkmethodes. Daar tegenover staan echter ook andere factoren. Bijvoorbeeld de uitbreiding van het aantal rotatiepersen in één van de bedrijven. Het kostte tijd om het nieuwe personeel dat hiervoor werd aangetrokken een zelfde papierefficiëntie te laten halen als al op de andere persen was bereikt. In een ander bedrijf nam de hoeveelheid recyclebaar afval toe door het opruimen van het papiermagazijn en door een toegenomen hoeveelheid papierafval als gevolg van betere afvalscheiding (minder papier in het bedrijfsafval).

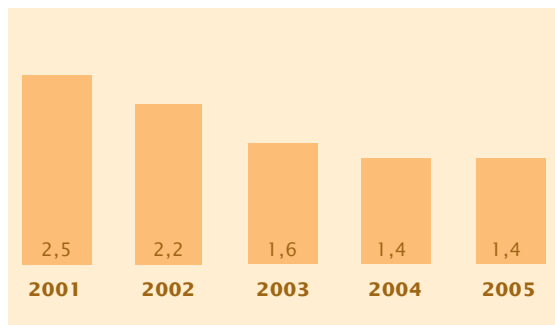
Bedrijfsafval algemeen

De hoeveelheid 'bedrijfsafval algemeen' per ton product is ten opzichte van 2004 ongeveer op hetzelfde niveau gebleven. Er is sprake van een verbetering met circa 5 procent als het kengetal 2005 wordt vergeleken met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1). In dat kengetal zijn ook de gegevens (2004) verwerkt van de twee vellenoffsetbedrijven die medebepalend zijn voor het kengetal 2005.

De post bedrijfsafval zal overigens altijd onderhevig blijven aan schommelingen die los staan van reductie-gerichte maatregelen. Het beeld had er heel anders uitgezien wanneer 2005 een jaar zou zijn geweest met relatief veel 'bijzondere' activiteiten zoals sloopwerkzaamheden, verbouwingen en opruimacties. Structureel wordt aan een verlaging gewerkt door in te zetten op zo veel mogelijk afvalscheiding en recycling.

Gevaarlijk afval

De hoeveelheid gevaarlijk afval per ton product lag in 2005 op een vergelijkbaar niveau als in 2004. Er is sprake van een afname (bijna 9 procent) als het kengetal 2005 wordt vergeleken met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1). In dat kengetal (dat uitkomt op ca. 1,6 kg/ton product) zijn ook de gegevens (2004) verwerkt van de twee vellenoffset-bedrijven die medebepalend zijn voor het kengetal 2005.

De hoeveelheid gevaarlijk afval is in 2005 in een aantal bedrijven toegenomen omdat deze stroom steeds duidelijker wordt gedefinieerd en als zodanig wordt teruggehouden uit de afvalstroom. Een voorbeeld vormt een volledige inzameling en afvoer van waterwasmiddel als gevaarlijk afval. Voorheen ging een gedeelte mee met de poetsdoeken, waarna het deels in die stroom 'verdween' door verdamping. Naast dergelijke (op zich positieve) ontwikkelingen die het kengetal negatief beïnvloedden waren er ook met positief effect: zoals een volledige overstap op een ander procédé in de prepress (minder inkoop en afvoer van filterkaarsen en productie zonder koperontvettingsbaden) en het hergebruik van afgetapte inkten.

Een positief kengetal RSDB-breed is overigens mede te danken aan het feit dat zich in 2005 relatief weinig bijzondere activiteiten voordeden. Net als voor bedrijfsafval geldt voor deze post dat deze in belangrijke mate bepaald wordt door bijzondere gebeurtenissen (in dit geval: het ontbreken daarvan).

Milieubelasting?

De gegevens over afvalstromen en emissies van RSDB staan niet in alle gevallen voor de daadwerkelijke belasting van het milieu. Zo wordt 'gevaarlijk afval' vanzelfsprekend niet in het milieu gebracht maar afgevoerd en verwerkt. En zo ondergaat het afvalwater dat bedrijven op het riool lozen nog een eindzuivering in een rioolwaterzuiveringsinstallatie.

RSDB beoordeelt zichzelf echter, ook wat deze uitgaande stromen betreft, onverkort op de hoeveelheden die ze ervan produceert. De Ecobalans onderscheidt wel apart een categorie 'recyclebare afvalstoffen', omdat deze feitelijk niet in de afvalfase terechtkomen maar als grondstof opnieuw worden ingezet.

Ondanks deze kanttekening en het bestaan van accenten die door overheden gelegd worden - aandacht voor de uitstoot van vluchtige organische stoffen - is voor RSDB de hele stoffenbalans belangrijk. Vanuit een actieve milieuzorg en het streven naar efficiënt gebruik van stoffen en energie in alle onderdelen van de bedrijfsvoering.

5.3.5. MILIEU-INCIDENTEN, HINDER

Er zijn in 2005 bij diverse bedrijven kleine incidenten geregistreerd zoals morsingen die konden worden opgenomen met absorptiematerialen of werden opgevangen zonder verdere verontreiniging naar riool of bodem, een lekkende slangkoppeling van een vrachtwagen van een leverancier of een beginnende brand door dakwerkzaamheden. Van enkele problemen met emissies naar water is in dit rapport al melding gemaakt

In 2005 kwamen in totaal twee klachten bij RSDB-bedrijven binnen. Eén klacht betrof een geluidsklacht uit de omgeving over de ventilator van een naverbrander. Deze draaide - anders dan normaal - volcontinu om extra koeling te geven zolang een geconstateerd manco aan de naverbrander nog niet was opgelost. Er is een demper op de ventilator geplaatst die na het verhelpen van de storing een extra geluidsreductie geeft ten opzichte van de oude situatie.

De andere klacht betreft de melding van een afvalwerker dat de inhoud van de houtcontainer verontreinigd was. Nadat de herkomst was achterhaald zijn afspraken met de betrokkenen gemaakt en is het toezicht op naleving verscherpt.

5.3.6 BODEMKWALITEIT

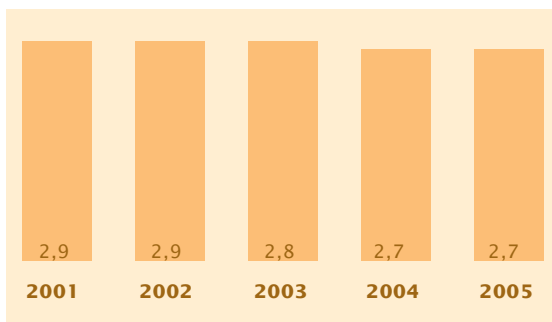
Om de bodem tegen verontreiniging te beschermen voeren de bedrijven regelmatig inspecties uit naar onder meer de vloeistofdichtheid van vloeren en de staat van ondergrondse tanks. Ook bewaken ze de grondwaterkwaliteit door deze op strategische punten te monitoren.

Bij twee bedrijven speelt een historische bodemverontreiniging. In één geval (Etten) was 2005 een belangrijk jaar omdat sanering van het bedrijventerrein waar Roto Smeets Etten deel vanuit maakt, dichterbij is gekomen. Na een lange aanlooptijd, waarin ook de afspraken over de kostenverdeling overheid-bedrijf zijn gemaakt, begint meer duidelijkheid te komen over de verdere aanpak. Via een aanvullend onderzoek in combinatie met enkele pilots wordt nader inzicht verkregen in de grenzen van de verontreiniging en de te verwachten effecten van de beoogde saneringsmethodes. De start van de effectieve sanering wordt in 2008 verwacht. Bij het tweede bedrijf (Deventer) kwam de sanering van een historisch veroorzaakte grondwaterverontreiniging in een laatste fase. Hier is het reinigen van grondwater beëindigd en wordt de grondwaterkwaliteit met monitoring gevolgd. Voorts trof dit bedrijf in 2005 voorbereidingen om in 2006 een andere (beperkte) bodemverontreiniging op het terrein te gaan saneren.

5.3.7. VERBRUIKSgegevens

Energie

Energieverbruik RSDB (in gigajoule/ton product) 2001-2005

Het energieverbruik omvat het totaalverbruik aan elektriciteit, gas en stadsverwarming. Het verbruik per ton product ligt al jaren ongeveer op hetzelfde niveau. Er is sprake van een lichte toename in het verbruik (circa 2 procent) als het kengetal 2005 wordt vergeleken met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1). In dat kengetal zijn ook de gegevens (2004) verwerkt van de twee vellenoffsetbedrijven die

medebepalend zijn voor het kengetal 2005.

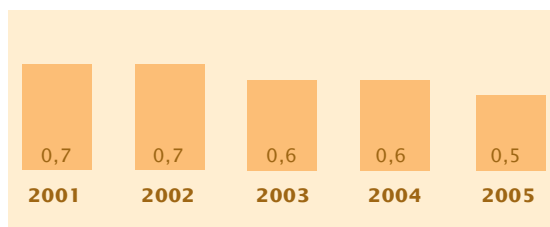
Het energieverbruik blijft een punt van aandacht binnen RSDB (analyse van het verbruik, aandachtspunt bij nieuwe investeringen, verbouwingen enzovoort). Er zijn ook in 2005 diverse speciale maatregelen getroffen, zoals de installatie van energiezuinige apparatuur (vacuümpompen, luchtbevochtigingsapparatuur) en verbetering van klimaatbeheersystemen. Daar staan echter factoren tegenover zoals een hoger energieverbruik voor meer toluenterugwinning of storingsen in de naverbrander, die normaal ook warmte levert voor de centrale verwarming, zodat nu extra bijgestookt moest worden.

Het kengetal is ten slotte ook gevoelig voor factoren die los van dergelijke inspanningen staan.

Orderprofielen in 2005 waren soms gunstig voor het energieverbruik. Bijvoorbeeld omdat op de energiezuinige brede persen kon worden gedraaid. Een ander RSDB-bedrijf kreeg echter te maken met meer opdrachten tot het bedrukken van dunner papier. Dit leidde tot een groter aantal drukpersomwentelingen (machine-uren) per gewichtseenheid papier die uit het productieproces komt.

Water

Waterverbruik RSDB (in m³/ton product) 2001-2005

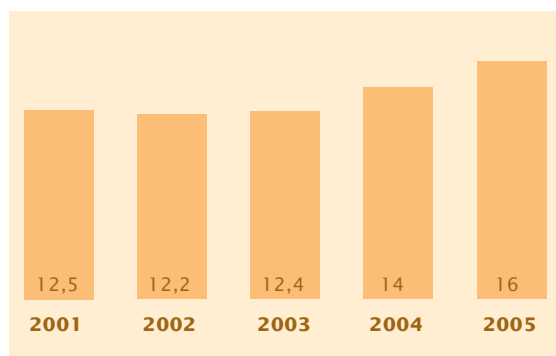

Ten opzichte van 2004 is het waterverbruik per ton product afgenomen. Er is ook sprake van een afname (ruim 8 procent) bij vergelijking met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1), waarin ook de gegevens (2004) zijn verwerkt van de twee vellenoffsetbedrijven die medebepalend zijn voor het kengetal 2005. Dergelijke winst is onder meer behaald door een omschakeling op luchtgekoelde vacuümpompen bij één van de RSDB-bedrijven, wat leidde tot een reductie van 20 procent in het waterverbruik.

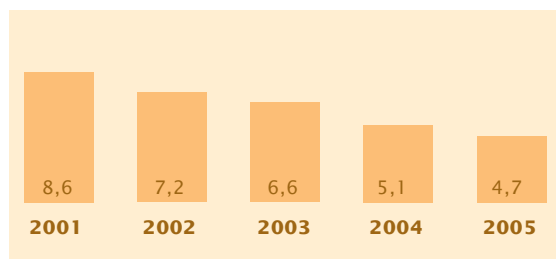
Hulpstoffen en processtoffen

Naast grondstoffen - in hoofdzaak papier en inkt, bij RSDB, al jaren rond de 1,2 ton/ton product - onderscheidt RSDB de categorieën hulpstoffen en processtoffen.

Hulpstoffenverbruik RSDB (in kg/ton product)
2001-2005

Verbruik processtoffen RSDB (in kg/ton product)
2001-2005

Bij hulpstoffen gaat het om stoffen als hechtmiddelen, bijvoorbeeld draad en lijm, plakmiddelen, en om de verpakkingsmaterialen die meer dan 90 procent van het totaalgewicht bepalen van de hulpstoffen die bij RSDB gebruikt worden. In 2005 is het hulpstoffenverbruik per ton product ten opzichte van 2004 sterk gestegen. Er is sprake van een stijging met 18 procent bij vergelijking met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1), waarin ook de gegevens (2004) zijn verwerkt van de twee vellenoffsetbedrijven die medebepalend zijn voor het kengetal 2005. Hier speelt onder meer dat een verschuiving in het orderprofiel naar lichtere papersoorten in 2005 automatisch leidde tot een groter hulpstoffenverbruik (bijvoorbeeld hechtmiddelen) per ton papier die het proces doorloopt. Een dominante ontwikkeling echter, die ook al jaren speelt, is de toenemende vraag naar aflevering van het drukwerk in verpakkingen, onder meer in folie. Ook was in enkele bedrijven sprake van een toegenomen gebruik van wegwerppallets, bijvoorbeeld vanwege een groeiende productie voor de export.

Het maakt ook uit in hoeverre een bedrijf het drukwerk zelf afwerkt en verpakt: zo deed één van de vellenoffsetbedrijven in 2005 veel meer 'in eigen huis'

en zag het de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per ton product met meer dan een kwart stijgen. Bij één van de rotatiebedrijven leidde een verschuivend orderprofiel - van tijdschriften (veelal geseald) naar retaildrukwerk - juist tot een aanzienlijk lager gebruik van verpakkingsmateriaal.

Tendensen als de toenemende eisen op verpakkingsgebied zijn niet meer geheel tegen te gaan met maatregelen in de drukkerijen, zoals het gebruik van dunner folie, of verbeteringen in de verpakkingsstraat (bijvoorbeeld automatische aansturing en nog meer ordergericht maatwerk in verpakkingen). RSDB-bedrijven zijn afhankelijk van de eisen van opdrachtgevers, maar zoeken met hen bij voorkeur wel naar besparende oplossingen.

Bij processtoffen gaat het onder meer om chemicaliën (grofweg 35 procent van het totaalgewicht), platen en daarvoor gebruikte ontwikkelaar en fixeër, poetsdoeken, reinigingsmiddelen en wegwerpverpakkingen van aangeleverde producten. Ten opzichte van het processtoffengebruik in 2004 is het verbruik per ton product afgenomen. Er is ook sprake van een afname (zij het gering: met 1,5 procent) als het kengetal 2005 wordt vergeleken met een herberekend kengetal 2004 (zie par. 5.3.1), waarin ook de gegevens (2004) zijn verwerkt van de twee vellenoffsetbedrijven die medebepalend zijn voor het kengetal 2005.

De RSDB-bedrijven sturen op een bewuster en efficiënter gebruik van processtoffen. Eén van de bedrijven maakte daarnaast de belangrijke stap om bij de cilinderproductie in de prepress in 2005 geheel over te gaan op een ander procédé, met een gunstig effect op het verbruik aan diverse processtoffen (zoals filterkaarsen en ontvettingszouten).

Het processtoffenverbruik wordt daarnaast overigens sterk 'van buitenaf' beïnvloed door het orderpakket en orderprofiel (kleurgebruik, kleurwisseling, oplage, papersoorten enzovoort), omdat deze het aantal platen en de benodigde hoeveelheid reinigingsmiddelen bepalen.

5.4. MILIEUBELEIDSVERKLARING

RSDB ziet milieubeleid evenals de zorg voor veiligheid, gezondheid en welzijn als een integraal onderdeel van het ondernemingsbeleid. Tevens heeft zij een maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid jegens medewerkers, klanten en samenleving.

Het milieubeleid richt zich op het voorkomen van lucht-, water- en bodemverontreiniging en het beperken van geluids- en andere hinder. Ook de milieu-effecten van het gebruik van grondstoffen en energie vormen een belangrijke leidraad bij dit beleid.

Om daadwerkelijk en gericht uitvoering te geven aan dit milieubeleid, wordt gewerkt volgens een Intern Milieuzorgsysteem waarvoor de volgende criteria gelden:

- Het systeem voldoet aan de eisen die beschreven zijn in de norm ISO 14001 inclusief de daaraan gekoppelde certificering voorziet het in een goede, verantwoorde borging van het Interne Milieuzorgsysteem in de totale bedrijfsvoering.
- Het systeem is geschikt voor de aard, omvang en milieugevolgen van de activiteiten van RSDB.

Dit Interne Milieuzorgsysteem is opgezet ter realisering van de navolgende doelstellingen:

- Het nakomen van de in de milieuwetgeving gestelde voorschriften en het anticiperen op nieuwe nationale en Europese regelgeving.
- Het opbouwen van een adequaat instrumentarium op bedrijfsniveau om de totale milieubelasting te beheersen en te beperken.
- Het doordringen van de gehele organisatie van de noodzaak om de nadelige effecten van de bedrijfsvoering op het milieu met name ten aanzien van emissie en afvalstromen zo veel mogelijk te beperken. Daarbij zullen ook optimalisatie van grondstof- en energierendement een belangrijke plaats krijgen;
- Het adequaat informeren van interne en externe betrokkenen en belangstellenden over de mate van milieubelasting en de gerealiseerde verbeteringen.

RSDB zal zich actief inzetten bij het zoeken naar minder milieubelastende bedrijfsprocessen.

RSDB verplicht zich tot continue inspanning ter verbetering van haar milieuprestatie.

RSDB zal de ontwikkelingen binnen de papier-industrie, die leiden tot het gebruik van milieuvriendelijke grondstoffen en het hergebruik van oud papier, actief ondersteunen en stimuleren.

RSDB bewaakt het 'milieuverleden' van het ingekochte papier. Bij de keuze van papierleveranciers zijn duurzame houtwinning en de registratie van de herkomst van het vezelmateriaal belangrijke aspecten. Dit vormt de garantie dat het hout afkomstig is van duurzaam beheerde bossen.

RSDB zal zich inzetten om eventuele nadelige bij-effecten van haar producten, verpakkingen of diensten te elimineren of tot het uiterste te beperken. Niet alleen betrekking hebbend op het milieu, maar ook op gezondheid en welzijn.

RSDB zal zich inspannen om binnen haar mogelijkheden in het verleden veroorzaakte milieuschade op haar terreinen (bodemverontreiniging) te identificeren, in te perken en te saneren.

RSDB doet waar mogelijk meer dan wat wettelijk verplicht is. Maar bij alle vrijwillige maatregelen zullen de inspanningen in een gezonde relatie tot het te behalen nut moeten staan. Daarbij zullen vooral de milieumaatregelen, die ook effect sorteren op gebieden zoals veiligheid, gezondheid, welzijn, kwaliteit en efficiency prioriteit krijgen.

RSDB zal binnen haar organisatie zorgdragen voor de vereiste voorlichting aan alle medewerkers. Ook zal zij deelname aan de noodzakelijke opleidingen ondersteunen en aanmoedigen.

Onze medewerkers ondersteunen bovenstaande doelstellingen en zijn zich hun verantwoordelijkheid terdege bewust.

RSDB heeft een Ecobalans voor het gehele concern operationeel. Dit instrument geeft door middel van een massabalans inzicht in de milieu-effecten van alle processen in het bedrijf. Op jaarbasis is deze balans een goed sturingselement voor:

- het vaststellen en zichtbaar maken van het verbeteringspotentieel en
- het vaststellen en uitvoeren van verbeteringsacties en is daardoor een goed hulpmiddel voor de aangegeven continue inspanning ter verbetering van onze milieuprestatie.

RSDB NV
Raad van Bestuur